

3-Giới Nói Hai Lưỡi:

Phật tại thành Vương xá, Lục quần Tỳ kheo tánh ưa gây gỗ, lúc đó Lục quần gây gỗ với các Tỳ kheo khiến cho Tỳ kheo tăng chia làm hai bộ rồi đến nói với một bộ này rằng: “Các thầy biết không, bộ Tăng kia nói các thầy xuất gia thọ giới làm gì; các thầy tên, dòng tộc, việc làm, hình tướng như vậy như vậy”; sau đó đến nói với bộ Tăng kia giống như vậy. Khi nói với hai bộ Tăng như vậy khiến cho Tăng chưa bị phá liền bị phá, Tăng đã bị phá không thể hòa hợp được; việc chưa xảy ra liền xảy ra, việc đã xảy ra rồi không thể dứt diệt được. Có Tỳ kheo thiếu dục tri túc hành hạnh đầu đà nghe biết việc này tâm không vui liền đem việc này bạch Phật, Phật do nhân duyên này nhóm họp Tỳ kheo tăng rồi hỏi Lục quần Tỳ kheo: “Các thầy thật đã làm việc này phải không?” Đáp: “Thật đã làm thưa Thế tôn”, Phật liền quở trách: “Tại sao gọi là Tỳ kheo lại ưa gây gỗ khiến cho Tỳ kheo tăng bị phá làm hai bộ... giống như đoạn văn trên cho đến câu không thể dứt diệt được”, quở trách rồi nói nhân duyên bốn sanh như sau:

Quá khứ dưới chân núi Tuyết sơn có hai con thú: Một là Sư tử lông đẹp, hai là Hổ răng đẹp quen thân với nhau, khi đến giếng thăm thường nhắm mắt liếm lông cho nhau, thường cùng nhau ăn những miếng thịt ngon mềm. Cách đó không xa có con dã can hai lưỡi nghĩ rằng: ‘Sư tử lông đẹp và Hổ răng đẹp này quen thân với nhau... giống như đoạn văn trên cho đến câu thịt ngon mềm. Ta nên đến bên hai con thú này làm bạn thứ ba’, nghĩ rồi liền đến xin làm bạn thứ ba với Sư tử và hổ, Sư tử và hổ nói tùy ý. Dã can hai lưỡi này được ăn thịt dư của hai con thú để lại nên thân thể mập mập, nó suy nghĩ: “Sư tử và hổ thân thiết nhau... thường được thịt ngon mềm, nếu khi không kiếm được thì ắt sẽ ăn thịt ta, tại sao ta không phương tiện khiến cho chúng biệt ly nhau, chúng biệt ly rồi sẽ theo ta thọ ân”, nghĩ rồi liền đến nói với Sư tử: “Anh biết không, Hổ răng đẹp có ác tâm với anh, nó nói rằng: Sư tử lông đẹp có thức ăn gì đều nhờ sức của ta”, nó nói kệ:

*Tuy có sắc lông đẹp,
Làm cho người kính sợ,
Nhưng không hơn được ta,
Hổ răng đẹp nói thế.*

Sư tử lông đẹp hỏi: “Làm sao nhận biết được ?” Dã can nói: “Hổ răng đẹp khi gặp anh nhắm mắt liếm lông anh, nên biết đó là tướng ác”, sau đó Dã can đến nói với Hổ răng đẹp rằng: “Anh biết không, Sư tử lông đẹp có ác tâm với anh, nó nói rằng: Hổ răng đẹp được thức ăn gì đều nhờ sức của ta”, nó nói kệ:

*Tuy có sắc răng đẹp,
Làm cho người kính sợ,*

*Nhưng không hơn được ta,
Sư tử nói như thế.*

Hổ rặng đẹp hỏi: “Làm sao nhận biết được?” Dã can nói: “Khi Sư tử lông đẹp đến thăm anh thì nhắm mắt liếm lông anh, nên biết đó là tướng ác”. Khi nghe biết việc này Hổ sanh tâm lo sợ liền đến chỗ Sư tử hỏi cho rõ: “Anh đối với tôi có tâm ác nói rằng: Hổ rặng đẹp có thức ăn gì đều nhờ sức của ta và nói kệ... giống như đoạn văn trên, anh nói như vậy phải không?” Sư tử hỏi: “Ai đã nói với anh lời này?” Đáp là Dã can nói, Sư tử lại hỏi: “Anh đối với tôi có tâm ác nói rằng: Sư tử lông đẹp có thức ăn gì đều nhờ sức của ta” và nói kệ... giống như đoạn văn trên, anh nói như vậy phải không? Hổ nói: “Không có, nếu anh có nói lời ác này thì chúng ta không nên thân thiết nhau”, Sư tử nói: “Dã can hai lưỡi đã nói lời này, ý muốn chúng ta không cùng ở chung với nhau”, liền nói kệ:

*Nếu tin kẻ ác này,
Sẽ mau rời xa nhau,
Thường ôm lòng ưu sầu,
Sân hận không lìa tâm.
Hễ là thiện tri thức,
Chớ nghe lời ly gián,
Chớ tin kẻ dâm thọc,
Phải tìm ra manh mối.
Nếu tin lời ly gián,
Sẽ bị nó ăn thịt.
Không tin kẻ hai lưỡi,
Cùng hòa hợp trở lại,
Gìn lòng nói với
nhau, Tâm tịnh nói
địu dàng, Nên làm
thiện tri thức, Hòa
hợp như nước, sữa,
Trùng nhỏ xấu ác
này, Xưa nay tánh tự
ác, Một đầu mà hai
lưỡi, Giết nó thì hòa
hợp.*

Sau khi nghiệm biết sự thật rồi, Hổ và Sư tử bắt lấy Dã can xé làm hai.

Phật bảo các Tỳ kheo: “Súc sanh do nhân duyên nói hai lưỡi còn không được an lạc, huống chi là người”. Do mười lợi nên kết giới cho các Tỳ kheo, từ nay giới này nên nói như sau:

Nếu Tỳ kheo nói lời hai lưỡi thì phạm Ba-dật-đề.

Tướng phạm trong giới này có tám trường hợp: dòng tộc, kỹ nghệ, việc làm, phạm tội, binh, hình tướng, phiền não và mắng chửi. Trong tám trường hợp này đều dùng năm điều: Tên như thế, họ như thế, dòng tộc như thế, việc làm như thế, hình tướng như thế. Tên là nói Tỳ kheo tên gì, họ là nói Tỳ kheo họ gì như họ Bà ta, họ Câu sai... dòng tộc là như nói Tỳ kheo thuộc dòng Sát-đế-ly hay Bà-la-môn hay Tỳ xá hay Chiên-đà-la... việc làm là như buôn bán, quản lý cửa hàng vàng bạc... hình tướng là như co quắp cánh tay, cụt tay...

1. Về dòng tộc: là nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo dòng Sát-đế-ly rằng: “Có người nói thầy là dòng Sát-đế-ly xuất gia thọ giới làm gì”, liền hỏi người đó là ai, đáp: “Người đó tên là”, lại hỏi họ gì, đáp họ là, lại hỏi thuộc giai cấp nào, đáp thuộc giai cấp, lại hỏi làm việc gì, đáp là làm những việc như, lại hỏi hình tướng như thế nào, đáp là có hình tướng như, Nếu người nghe nhận hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la, không nhận hiểu cũng phạm Đột-kiết-la, hiểu rồi mà còn nói nữa cũng phạm Đột-kiết-la. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo dòng Bà-la-môn: “Có người nói thầy là dòng Bà-la-môn xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe nhận hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la... giống như trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thương buôn rằng: “Có người nói thầy là dòng thương buôn xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe nhận hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la... giống như trên.

Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ rèn rằng: “Có người nói thầy là dòng thợ rèn xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe nhận hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề, nếu không hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la, nếu hiểu rồi mà nói nữa thì phạm Ba-dật-đề và Đột-kiết-la. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ mộc rằng: “Có người nói thầy là dòng thợ mộc xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe nhận hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ gốm rằng: “Có người nói thầy là dòng thợ gốm xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe nhận hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ làm da rằng: “Có người nói thầy là dòng thợ làm da xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe nhận hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ làm mây tre rằng: “Có người nói thầy là dòng thợ làm mây tre xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe nhận hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như trên.

Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ cạo tóc rằng: “Có người nói thầy là dòng thợ cạo tóc xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng Chiên-đà-la rằng: “Có người nói thầy là dòng Chiên-đà-la xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như trên.

2. *Về kỹ nghệ*: là nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng Sát-đế-ly rằng: “Người kia nói thầy thuộc dòng Sát-đế-ly nên học cưỡi ngựa ... các kỹ thuật của dòng Sát-đế-ly như thế thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng Bà-la-môn rằng: “Người kia nói thầy là dòng Bà-la-môn nên học kinh Vệ đà cũng dạy người khác học... các kỹ thuật của dòng Bà-la-môn như thế thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thương buôn rằng: “Người kia nói thầy là dòng thương buôn nên học thư số toán số... các kỹ thuật của dòng thương buôn như thế thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la... giống như đoạn văn trên.

Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ rèn rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ rèn nên học làm nồi nêu chảo... các kỹ thuật như thế của thợ rèn thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ mộc rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ mộc nên học làm người gỗ nam hay nữ... các kỹ thuật như thế của thợ mộc thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ gốm rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ gốm nên học biết tướng của đất ... các kỹ thuật như thế của thợ gốm thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ làm da rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ làm da nên học biết tướng của da... các kỹ thuật như thế của thợ làm da thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ làm mây tre rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ làm mây

tre nên học biết tướng của mây tre... các kỹ thuật như thế của thợ làm mây tre thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ cạo tóc rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ cạo tóc nên học biết cách cạo râu tóc... các kỹ thuật như thế của thợ cạo tóc thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng Chiên-đà-la rằng: “Người kia nói thầy là dòng Chiên-đà-la nên học cách chặt tay... các kỹ thuật như thế của dòng Chiên-đà-la thầy nên học, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên.

3. *Về việc làm*: Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng Sát-đế-ly rằng: “Người kia nói thầy là dòng Sát-đế-ly nên cỡi voi ngựa... các việc làm như thế của dòng Sát-đế-ly thầy nên làm, xuất gia thợ giới

làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với tk là dòng Bà-la-môn rằng: “Người kia nói thầy là dòng Bà-la-môn nên đọc kinh Vệ đà ... các việc làm như thế của dòng Bà-la-môn thầy nên làm, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thương buôn rằng: “Người kia nói thầy là dòng thương buôn nên buôn bán, quản lý cửa hàng... các việc làm như thế của dòng thương buôn thầy nên làm, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Đột-kiết-la... giống như đoạn văn trên.

Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ rèn rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ rèn nên làm nồi nêu soang chảo... các việc làm như thế của dòng thợ rèn thầy nên làm, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ mộc rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ mộc nên làm người gỗ nam hay nữ... các việc làm như thế của dòng thợ mộc thầy nên làm, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ làm da rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ làm da nên lấy da ngâm rồi cắt rọc để làm giày... các việc làm như thế của dòng thợ làm da thầy nên làm, xuất gia thợ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên

cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ làm mây tre rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ làm mây tre nên chẻ mây tre để làm cung tên... các việc làm như thế của dòng thợ làm mây tre thầy nên làm, xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng thợ cạo tóc rằng: “Người kia nói thầy là dòng thợ cạo tóc nên dùng dao cạo râu tóc... các việc làm như thế của dòng thợ cạo tóc thầy nên làm, xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên. Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo là dòng Chiên-đà-la rằng: “Người kia nói thầy là dòng Chiên-đà-la nên chặt tay xẻo tai... các việc làm như thế của dòng Chiên-đà-la thầy nên làm, xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên.

4. *Về phạm tội*: Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo khác rằng: “Người kia nói thầy là người phạm tội... giống như đoạn văn trên cho đến câu phạm tội Đột-kiết-la”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên.

5. *Về bệnh hoạn*: Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo khác rằng: “Người kia nói thầy mắc bệnh nan y... xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên.

6. *Về hình tướng*: Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo khác rằng: “Người kia nói thầy là người có tướng thô ác như... xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên.

7. *Về phiền não*: Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo khác rằng: “Người kia nói thầy là người có phiền não sâu nặng... xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên.

8. *Về mắng chửi*: Nếu Tỳ kheo đến nói với Tỳ kheo khác rằng: “Người kia nói thầy là người ưa mắng chửi... xuất gia thọ giới làm gì”, hỏi và đáp giống như đoạn văn trên cho đến câu nếu người nghe hiểu thì người nói phạm Ba-dật-đề... giống như đoạn văn trên.

Nếu Tỳ kheo dùng tám trường hợp trên đến nói với Tỳ kheo khác với tâm ly gián thì phạm Ba-dật-đề và Đột-kiết-la; khác với tám trường hợp trên, nếu dùng trường hợp khác để ly gián thì phạm Đột-kiết-la; nếu Tỳ kheo dùng tám trường hợp trên để ly gián chúng khác trừ Tỳ kheo thì phạm Đột-kiết-la.